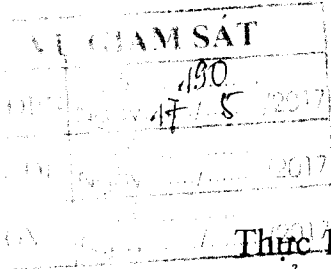

Số: 1866 /LĐTBXH-TE
V/v trả lời chất vấn của Đại biểu
Quốc hội Phạm Thị Minh Hiền

Hà Nội, ngày 15 tháng 5 năm 2017

Kính gửi: Đại biểu Quốc hội Phạm Thị Minh Hiền
Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Phú Yên.

Thực hiện Công văn số 557/TTKQH-GS ngày 04 tháng 4 năm 2017 về việc chuyển chất vấn của Đại biểu Quốc hội Phạm Thị Minh Hiền, Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Phú Yên liên quan đến các giải pháp phòng, chống bạo lực, xâm hại trẻ em. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội xin báo cáo như sau:

Câu 1. Trong thời gian vừa qua, cơ quan quản lý nhà nước về trẻ em đã tiến hành thanh tra, kiểm tra việc thực hiện pháp luật về trẻ em và các mô hình an toàn, phù hợp với trẻ em hay chưa. Có tham gia giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về trẻ em; giải quyết, đôn đốc việc giải quyết kiến nghị của trẻ em, người giám hộ và tổ chức đại diện tiếng nói, nguyện vọng của trẻ em?

1. Công tác thanh tra, kiểm tra việc thực hiện pháp luật về trẻ em và các mô hình an toàn, phù hợp với trẻ em

a) Về công tác kiểm tra và kiểm tra liên ngành

Hàng năm, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã phối hợp với các Bộ, ban, ngành liên quan kiểm tra việc thực hiện Chỉ thị số 20 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em trong tình hình mới và việc lồng ghép nội dung bảo vệ, chăm sóc trẻ em trong kế hoạch triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII và Nghị quyết Đại hội Đảng các cấp. Năm 2015 - 2016, Bộ đã tổ chức 4 đoàn kiểm tra liên ngành việc thực hiện các mục tiêu của Chương trình hành động quốc gia vì trẻ em tại 8 tỉnh, thành phố: Cao Bằng, Bắc Kạn, Đắk Lắk, Lâm Đồng, Vĩnh Long, Bến Tre, Cà Mau, Bạc Liêu.

Năm 2015 – 2016, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội tổ chức kiểm tra, đánh giá việc thực hiện xã, phường, thị trấn phù hợp với trẻ em tại 6 tỉnh: Hậu Giang, Tây Ninh, Đắk Nông, Bình Định theo Quyết định số 34/2014/QĐ-TTg ngày 30/5/2014 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tiêu chuẩn xã, phường, thị trấn phù hợp với trẻ em và Thông tư số 25/2014/TT-BLĐTBXH ngày 06/9/2014 hướng dẫn trình tự, thủ tục đánh giá, công nhận xã, phường, thị trấn phù hợp với trẻ em. Kết quả kiểm tra cho thấy việc thực hiện các tiêu chí xã, phường, thị trấn phù hợp với trẻ em bảo đảm nghiêm túc, đúng quy định và không hình thức. Trong 15 tiêu chí, có tiêu chí số 4: “Tỷ suất trẻ em bị xâm hại,

bạo lực, mua bán, bắt cóc”, theo đó nếu xã, phường, thị trấn nào để tỷ suất trẻ em bị xâm hại, bạo lực, mua bán, bắt cóc trên 3/1.000 thì tiêu chí này bị tính 0 điểm, việc thực hiện tiêu chí này cũng góp phần phòng ngừa bạo lực, xâm hại trẻ em, tạo môi trường an toàn, thân thiện với trẻ em.

Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã ban hành Quyết định số 548/QĐ-LĐTBXH về việc ban hành tiêu chí ngôi nhà an toàn phòng, chống tai nạn thương tích trẻ em. Năm 2014, 2015, Bộ đã đi kiểm tra giám sát, hỗ trợ kỹ thuật mô hình ngôi nhà an toàn phòng chống tai nạn, thương tích trẻ em tại 4 tỉnh (Hưng Yên, Thái Nguyên, Kiên Giang, Sơn La).

Ngoài ra, hàng năm, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội kiểm tra định kỳ về công tác chăm sóc trẻ em bị ảnh hưởng bởi HIV/AIDS; phòng, chống đuối nước trẻ em; thực hiện chính sách phẫu thuật tim bẩm sinh cho trẻ em.

b) Về công tác thanh tra

Hàng năm, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã tiến hành thanh tra việc thực hiện các quy định của pháp luật về bảo vệ, chăm sóc trẻ em. Năm 2015, 2016, Bộ đã tiến hành thanh tra tại 02 địa phương với 14 đơn vị được thanh tra, ban hành 94 kiến nghị; kế hoạch năm 2017, Bộ sẽ tiếp tục thanh tra tại tỉnh Ninh Bình và Kiên Giang.

2. Giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về trẻ em trong thời gian qua

Đối với các vụ việc bạo lực, xâm hại trẻ em đặc biệt là xâm hại tình dục trẻ em xảy ra trong thời gian vừa qua, ngay sau khi nhận được thông tin, đơn thư hoặc chủ động khai thác thông tin trên các kênh thông tin đại chúng, Bộ có văn bản đề nghị cơ quan điều tra, cơ quan tố tụng xem xét, giải quyết theo quy định của pháp luật; đồng thời chỉ đạo, hướng dẫn Sở Lao động – Thương binh và Xã hội các địa phương xảy ra các vụ việc xâm hại tình dục trẻ em phối hợp với các cơ quan có liên quan trong quá trình xác minh, điều tra, kết luận vụ việc để bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của trẻ em; bảo vệ các em trong quá trình tố tụng như: tìm luật sư, tư vấn cho gia đình tố giác tội phạm; có biện pháp can thiệp, hỗ trợ trẻ em và gia đình.

Bộ đã giao cho Cục Trẻ em thông qua Trung tâm Tư vấn và Dịch vụ truyền thông chủ động kết nối với trẻ em và gia đình trẻ em để tư vấn, hướng dẫn, kết nối dịch vụ để giảm thiểu các tổn hại về thể chất, tinh thần đối với các em, đảm bảo cho trẻ được chăm sóc, trợ giúp phục hồi và ổn định cuộc sống. Năm 2016, Đường dây tiếp nhận 331.582 cuộc gọi, tư vấn 25.791 cuộc (tăng 1.083 cuộc tư vấn so với năm 2015), trong đó có 775 cuộc liên quan đến vấn đề xâm hại tình dục trẻ em và Đường dây đã kết nối, can thiệp cho 89 trẻ em bị xâm hại tình dục. Riêng 03 tháng đầu năm 2017, có 115 cuộc/4.045 cuộc tư vấn liên quan tới xâm hại tình dục (tương đương cùng kỳ năm 2016) và can thiệp cho 20/68 trường hợp bị xâm hại tình dục (cao hơn 5,2% so với cùng kỳ năm 2016).

Từ năm 2014 đến tháng 03/2017, Cục Trẻ em thuộc Bộ đã gửi 96 văn bản tới các cơ quan, tổ chức có liên quan về các vụ việc liên quan đến trẻ em, trong đó có 26 vụ việc xâm hại tình dục trẻ em. Từ năm 2015 đến tháng 01 năm 2017, Thanh tra Bộ đã theo dõi, xử lý 82 vụ xâm hại quyền trẻ em.

3. Giải quyết, đôn đốc việc giải quyết kiến nghị của trẻ em, người giám hộ và Tổ chức đại diện tiếng nói, nguyện vọng của trẻ em

Diễn đàn trẻ em quốc gia được tổ chức 2 năm/lần và cấp tỉnh tổ chức hằng năm theo Thông tư số 33/2014/TT-LĐTBXH ngày 24/12/2014 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội để lấy ý kiến, nguyện vọng của trẻ em về các vấn đề liên quan đến trẻ em. Từ năm 2011 đến năm 2015, tại các kỳ Diễn đàn trẻ em quốc gia, có 98 câu hỏi, kiến nghị của trẻ em được gửi tới các Bộ, ngành, đơn vị liên quan, nhà trường và gia đình để xem xét, giải quyết.

Bộ đã trình Chính phủ ban hành Quyết định số 1235/QĐ-TTg ngày 03/8/2015 phê duyệt Chương trình thúc đẩy quyền tham gia của trẻ em vào các vấn đề về trẻ em giai đoạn 2016 - 2020. Theo quyết định này, Bộ đã phối hợp với Trung ương Đoàn TNCSHCM hướng dẫn xây dựng thí điểm mô hình “Hội đồng trẻ em” cấp tỉnh tại 5 tỉnh, thành phố; tổ chức các hoạt động: tuyên truyền, tập huấn về phòng, chống xâm hại trẻ em cho tổng phụ trách Đội tại các trường; thi vẽ tranh về phòng, chống xâm hại trẻ em.

Bộ cũng đã tham mưu, đề xuất với Chính phủ trình Quốc hội ban hành Luật Trẻ em, trong đó quy định về tổ chức đại diện cho tiếng nói, nguyện vọng của trẻ em và cơ chế bảo đảm để trẻ em tham gia vào các vấn đề của trẻ em. Bộ đang phối hợp với Hội đồng Đội Trung ương xây dựng đề án, kế hoạch hoạt động của Tổ chức đại diện tiếng nói, nguyện vọng của trẻ em để có thể triển khai hoạt động của Tổ chức này khi Luật trẻ em có hiệu lực.

Câu 2. Một số vụ việc cơ quan điều tra lại mời các bên để hòa giải dân sự, như vậy có phải cơ quan điều tra đã làm trái pháp luật? Cơ quan điều tra có dấu hiệu sai phạm thì lúc này quyền và lợi ích hợp pháp của trẻ em sẽ được bảo vệ như thế nào?

Thời gian qua, tại một số địa phương, vấn đề xâm hại tình dục trẻ em xảy ra rất nghiêm trọng, trẻ em bị xâm hại có cả những em bé tuổi mầm non; nhiều vụ việc không được gia đình thông tin, thông báo, tố giác tới các cơ quan chức năng, vì sợ ảnh hưởng đến trẻ em và gia đình nên thủ phạm có sự dàn xếp với gia đình của nạn nhân. Do nhiều gia đình chưa nhận thức được trách nhiệm, thiếu kiến thức, kỹ năng trong việc bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em nên việc phòng, chống xâm hại tình dục trẻ em chưa được coi trọng. Các yếu tố kinh tế - văn hóa - xã hội trực tiếp hoặc gián tiếp tác động đến vấn đề xâm hại trẻ em làm hạn chế nhận thức của nhiều gia đình và cộng đồng dân cư về bảo vệ trẻ em, nên thường chọn giải pháp hòa giải, tự giải quyết, thương lượng, không thông báo, tố giác hành vi xâm hại tình dục trẻ em.

Việc hòa giải dân sự các vụ việc có dấu hiệu xâm hại tình dục trẻ em là trái quy định của pháp luật, cần bị lên án và xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật.

Theo quy định tại Điều 6, Luật trẻ em (có hiệu lực từ ngày 01/6/2017) các hành vi bị nghiêm cấm, trong đó có hành vi “không cung cấp hoặc che giấu, ngăn cản việc cung cấp thông tin về trẻ em bị xâm hại...” và “Từ chối, không thực hiện hoặc thực hiện không đầy đủ, không kịp thời việc hỗ trợ, can thiệp, điều trị trẻ em có nguy cơ hoặc đang trong tình trạng nguy hiểm, bị tổn hại thân thể, danh dự, nhân phẩm”, do vậy việc thực hiện tốt Luật trẻ em và pháp luật có liên quan sẽ bảo đảm ngày càng tốt hơn quyền của trẻ em.

Tại cuộc họp do Ủy ban Tư pháp và Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội chủ trì, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã kiến nghị Bộ Công an chủ trì, phối hợp với các cơ quan liên quan rà soát hồ sơ các vụ việc xâm hại tình dục trẻ em bị tồn đọng, kéo dài; ưu tiên giải quyết nhanh chóng các vụ việc liên quan đến trẻ em; bảo đảm thực hiện quyền trẻ em trong quá trình tố tụng, xử lý vi phạm hành chính đối với trẻ em là người bị hại và người làm chứng; Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao chỉ đạo, phối hợp chặt chẽ trong hoạt động truy tố, xét xử; kịp thời truy tố, xét xử đối với các tội phạm xâm hại trẻ em, nhất là các hồ sơ vụ án xâm hại tình dục trẻ em còn tồn đọng, kéo dài.

Câu 3. Tại sao với những vụ án về trẻ em gây hậu quả nghiêm trọng như vậy, phải đợi sự phản ánh của báo chí, sự phản nộ lên tiếng của dư luận xã hội, thậm chí phải có sự chỉ đạo của Chủ tịch nước thì các vụ việc mới được quan tâm xem xét điều tra nhanh chóng? Điều này có thể sẽ bị rò rỉ thông tin liên quan đến người bị hại và thân nhân của họ, vô tình vi phạm đến sự bảo mật thông tin đối với trẻ bị hại cũng đã được quy định trong Luật. Sự im lặng của các cơ quan, Hội đoàn có chức năng bảo vệ trẻ em trong thời gian qua phải chăng là do nhận thức chưa đúng đắn về pháp luật trẻ em và Công ước quốc tế về Quyền trẻ em? Đề nghị cần xem lại vai trò, chức năng, truy rõ trách nhiệm của các cơ quan này theo Luật định. Mặc dù tôi tin rằng, im lặng đôi lúc cũng đồng nghĩa với vô trách nhiệm.

Khi tiếp nhận thông tin về các vụ việc xâm hại trẻ em, đặc biệt xâm hại tình dục trẻ em các đơn vị thuộc Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đều có văn bản chỉ đạo, hướng dẫn Sở LĐTBXH, đề nghị cơ quan công an, cơ quan, tổ chức có liên quan tại địa phương xảy ra các vụ việc xâm hại tình dục trẻ em, phối hợp với các cơ quan chức năng của địa phương xác minh, có biện pháp can thiệp kịp thời, xử lý các trường hợp xâm hại tình dục trẻ em; đồng thời chỉ đạo Đường dây tư vấn và hỗ trợ trẻ em kết nối với gia đình nạn nhân và các cơ quan, dịch vụ có liên quan tại địa phương để hướng dẫn, tư vấn việc bảo đảm cho trẻ em được chăm sóc, trợ giúp để phục hồi và ổn định cuộc sống.

Từ năm 2010, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã ban hành Thông tư số 23/2010/TT-BLĐTBXH ngày 16/8/2010 của Bộ LĐTBXH quy định quy

trình can thiệp, trợ giúp trẻ em bị bạo lực, xâm hại tình dục (từ khâu tiếp nhận, xử lý thông tin, đánh giá nguy cơ thể và kế hoạch hỗ trợ, can thiệp, trợ giúp đối với trẻ em bị bạo lực, xâm hại tình dục). Việc thông qua Luật trẻ em và Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật trẻ em đã quy định rất cụ thể các cấp độ bảo vệ trẻ em, trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cơ sở giáo dục, gia đình, cá nhân trong việc bảo vệ trẻ em.

Hàng năm, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội có văn bản gửi Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương hướng dẫn, chỉ đạo, đôn đốc, kiểm tra việc triển khai và phối hợp thực hiện công tác bảo vệ trẻ em, phòng ngừa, xử lý các vụ việc xâm hại trẻ em, chăm sóc và hỗ trợ phục hồi cho các nạn nhân là trẻ em.

Năm 2017, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội chọn chủ đề “Phòng, chống bạo lực, xâm hại trẻ em” để triển khai Tháng hành động vì trẻ em và hướng dẫn địa phương việc báo cáo, phối hợp hỗ trợ, can thiệp các trường hợp trẻ em bị xâm hại. Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã có công văn số 995/LĐTĐBXH-TE ngày 17/3/2017 đề nghị Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương chỉ đạo, đôn đốc, kiểm tra việc triển khai và phối hợp thực hiện công tác bảo vệ trẻ em, phòng ngừa, xử lý các vụ việc xâm hại trẻ em tại địa phương. Bộ đang chủ trì, lấy ý kiến các Bộ, ngành về Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường các giải pháp phòng, chống bạo lực, xâm hại trẻ em.

Sau những vụ xâm hại trẻ em, nhiều gia đình lên tiếng tố cáo tội phạm nhưng một số tổ chức, cơ quan báo chí làm lộ bí mật đời tư của các em, hay trong quá trình tố tụng, cán bộ điều tra gọi trẻ em đến thẩm vấn nhiều lần, yêu cầu trẻ em tái hiện lại vụ việc hoặc tại tòa khi xét xử trẻ em phải xuất hiện, kể lại sự việc khiến trẻ em hoảng loạn và sang chấn tâm lý. Luật trẻ em quy định: “trẻ em có quyền bất khả xâm phạm về đời sống riêng tư, bí mật cá nhân và bí mật gia đình vì lợi ích tốt nhất của trẻ em; trẻ em được pháp luật bảo vệ danh dự, nhân phẩm, uy tín, bí mật thư tín, điện thoại, điện tín và các hình thức trao đổi thông tin riêng tư khác; được bảo vệ và chống lại sự can thiệp trái pháp luật đối với thông tin riêng tư”.

Tại cuộc họp do Ủy ban Tư pháp và Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội chủ trì tháng 3/2017, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội đã kiến nghị Bộ Thông tin và truyền thông xử lý kịp thời các cơ quan thông tin, truyền thông vi phạm quyền bí mật đời sống riêng tư của trẻ em khi phản ánh các vụ việc xâm hại trẻ em; triển khai các hoạt động, chương trình bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng.

Bộ đã có ý kiến đề nghị các cơ quan truyền thông, các tổ chức xã hội bên cạnh việc bảo vệ quyền trẻ em, cần phải chú trọng bảo vệ quyền bí mật riêng tư của các em. Các cơ quan, tổ chức, cá nhân vi phạm quyền bí mật đời sống riêng tư, bí mật cá nhân của trẻ em cũng cần được xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật.

Câu 4. Một trong những khó khăn của công tác điều tra tội phạm ấu dâm chính là bằng chứng, và rõ ràng có quá nhiều khó khăn trong việc tìm kiếm bằng chứng. Nên chăng cần thiết phải xem xét về việc bổ sung cho phép cơ quan điều tra được áp dụng biện pháp nghiệp vụ giăng bẫy đối tượng nghi vấn để tìm bằng chứng trong những tình huống nghiêm trọng liên quan đến các vụ việc xâm hại trẻ em.

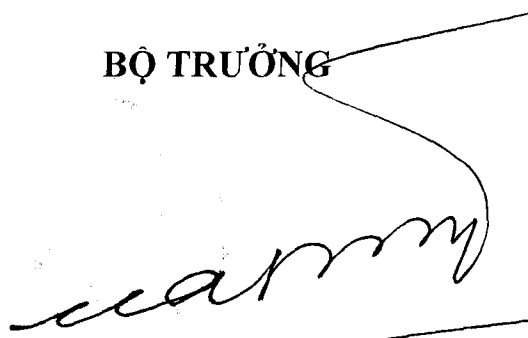
Tại cuộc họp ngày 27/3/2017 của Ủy ban Tư pháp đã đề nghị các cơ quan chức năng có liên quan (Bộ Công an, Tòa án nhân dân tối cao, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao) nghiên cứu, đề xuất giải pháp để hướng dẫn xử lý vấn đề này.

Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội trân trọng báo cáo và cảm ơn sự quan tâm của Đại biểu Quốc hội Phạm Thị Minh Hiền đối với lĩnh vực của Bộ, ngành nói chung và lĩnh vực trẻ em nói riêng./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ủy ban VHGDNTNNĐ của QH;
- Ủy ban về các vấn đề xã hội của QH;
- Vụ Phục vụ hoạt động giám sát, VPQH;
- Trưởng đoàn Đại biểu QH tỉnh Phú Yên;
- TTK, Chủ nhiệm VPQH;
- Bộ trưởng, Chủ nhiệm VPCP;
- Bộ LĐTBXH: Bộ trưởng, các Thứ trưởng;
- Lưu: VT, TE.

BỘ TRƯỞNG

Đào Ngọc Dung